

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-511/22 – 1

Zaak C-511/22

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

29 juli 2022

Verwijzende rechter:

Landgericht Frankfurt am Main (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

9 juni 2022

Verzoeker en appellant:

AQ

Verweerster en geïntimeerde:

Trendtours Touristik GmbH

Landgericht Frankfurt/M
[OMISSIS]

Beslissing

In het geding tussen

AQ, [OMISSIS] 48167 Münster,

verzoeker en appellant

[OMISSIS]

en

Trendtours Touristik GmbH [OMISSIS], 65830 Kriftel,

verweerster en geïntimeerde

[OMISSIS]

heeft de vierentwintigste civiele kamer van het Landgericht Frankfurt am Main (rechter in tweede aanleg Frankfurt am Main, Duitsland)

[OMISSIS]

op 9 juni 2022 beslist:

- I. Het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”) wordt overeenkomstig artikel 267, tweede alinea, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie [OMISSIS] verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen betreffende de uitlegging van het Unierecht:
 1. Moet artikel 12, lid 2, eerste volzin, van richtlijn (EU) 2015/2302 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2015 betreffende pakketreizen en gekoppelde reisarrangementen, houdende wijziging van verordening (EG) nr. 2006/2004 en van richtlijn 2011/83/EU van het Europees Parlement en de Raad, en tot intrekking van richtlijn 90/314/EEG van de Raad (hierna: „richtlijn pakketreizen”) aldus worden uitgelegd dat hierin, naast het beëindigingsrecht in artikel 12, lid 1, van de richtlijn pakketreizen, nog een ander beëindigingsrecht wordt geregeld, dat zijn rechtsgevolgen slechts sorteert wanneer de reiziger zich daarop beroept in zijn beëindigingsverklaring?
 2. Moet artikel 12, lid 2, van de richtlijn pakketreizen aldus worden uitgelegd dat de verplichting tot betaling van een beëindigingsvergoeding niet vervalt wanneer de reiziger in zijn verklaring tot beëindiging van de pakketreisovereenkomst geen reden opgeeft of een reden noemt die geen verband houdt met een onvermijdbare en buitengewone omstandigheid?
- II. De behandeling van de zaak wordt geschorst.

Motivering:

I.

Aan het geding liggen de volgende feiten ten grondslag:

Verzoeker heeft op 21 augustus 2019 bij verweerster, een organisator, voor zichzelf en zijn echtgenote een pakketreis getiteld „Italien pur in Rom & Sorrent” geboekt, die zou plaatsvinden in de periode van 30 maart 2020 tot en met 6 april 2020. De prijs voor de reis bedroeg 1 886,00 EUR. Verzoeker heeft op verzoek van verweerster een aanbetaling van 325,00 EUR gedaan.

Bij brief van 27 februari 2020 heeft verzoeker de pakketreis geannuleerd. Als reden voor de annulering vermeldde verzoeker in zijn brief dat hij binnenkort in

het ziekenhuis moest worden opgenomen. Hij was bereid verweerster een beëindigingsvergoeding ter hoogte van 25 % van de reissom, zijnde 466,50 EUR, met verrekening van zijn aanbetaling te betalen. Hij behield zich in die brief het recht voor overeenkomstig verweersters reisvoorwaarden „verzoeken tot terugvordering in te stellen indien de reis, wegens bijzondere omstandigheden in verband met het thans in Italië of in Duitsland heersende coronavirus of om andere redenen, niet kon worden uitgevoerd of niet was aangevangen.” Verzoeker heeft het verschil met zijn aanbetaling aan verweerster betaald.

Op verzoek van verweerster, wier beëindigingsvergoeding volgens haar berekening in totaal 471,50 EUR bedroeg, heeft verzoeker 5,00 EUR extra aan verweerster betaald.

Vervolgens heeft verweerster de door haar georganiseerde reis „Italië pur in Rom & Sorrent” wegens de coronapandemie geannuleerd.

Bij brief van 21 maart 2020 verzocht verzoeker om terugbetaling van zijn aan verweerster betaalde bedragen voor in totaal 471,50 EUR.

Verweerster heeft de terugbetaling geweigerd.

Verzoeker is van mening dat verweerster zijn betalingen dient terug te betalen, aangezien zij de pakketreis daadwerkelijk niet heeft uitgevoerd.

Volgens verweerster heeft verzoeker de pakketreisovereenkomst beëindigd wegens zijn opname in het ziekenhuis en mocht zij derhalve de contractueel vastgestelde beëindigingsvergoeding in rekening brengen. Latere omstandigheden kunnen niets meer veranderen aan het recht op betaling van een beëindigingsvergoeding.

Het Amtsgericht Frankfurt am Main (rechter in eerste aanleg Frankfurt am Main, Duitsland) heeft in eerste aanleg verzoekers vordering afgewezen. Ingevolge verzoekers annulering is verweersters recht op betaling van een beëindigingsvergoeding ontstaan, dat zij mocht verrekenen met verzoekers recht op terugbetaling. § 651h, lid 3, BGB (Bürgerliches Gesetzbuch; Duits burgerlijk wetboek) is niet van toepassing, omdat er op het tijdstip van de beëindigingsverklaring nog geen omstandigheden bestonden waaruit zou kunnen worden afgeleid dat er sprake was van onvermijdbare en buitengewone omstandigheden. Verweersters recht is achteraf niet weer vervallen omdat de reis niet kon worden uitgevoerd.

Verzoeker heeft tegen het vonnis van het Amtsgericht tijdig hoger beroep ingesteld. Hij is van mening dat er op het tijdstip van zijn beëindigingsverklaring voldoende redenen waren waaruit in het kader van een beslissing op basis van een prognose kon worden geconcludeerd dat onvermijdbare en buitengewone omstandigheden aanzienlijke gevolgen hadden voor de reis.

Verweerster, die het hoger beroep van verzoeker bestrijdt, stelt zich onder andere op het standpunt dat verzoeker zich niet kan beroepen op § 651h, lid 3, BGB, omdat hij de reis om een andere, persoonlijke reden heeft geannuleerd en niet wegens de coronapandemie.

II.

Bij toepassing van de Duitse regelingen met betrekking tot de pakketreisovereenkomst kan de reiziger krachtens § 651h, lid 1, BGB de pakketreisovereenkomst te allen tijde vóór het begin van de reis beëindigen. Volgens de wet hoeft er geen reden voor de beëindiging te worden opgegeven.

Het rechtsgevolg van een beëindiging bestaat er volgens § 651h, lid 1, tweede volzin, BGB in dat de organisator het recht op de reissom verliest. Overeenkomstig § 651h, lid 1, derde volzin, BGB kan de organisator een passende vergoeding eisen, die hij overeenkomstig § 651h, lid 2, BGB in algemene voorwaarden forfaitair mag vaststellen. Volgens § 651h, lid 3, eerste volzin, BGB mag de organisator echter geen beëindigingsvergoeding verlangen wanneer zich op de plaats van bestemming of in de onmiddellijke omgeving daarvan onvermijdbare en buitengewone omstandigheden voordoen die aanzienlijke gevolgen hebben voor de uitvoering van de pakketreis [...].

Dergelijke onvermijdbare en buitengewone omstandigheden op de plaats van bestemming, die aanzienlijke gevolgen hebben voor de reis, hebben zich voorgedaan, aangezien de reis niet kon worden uitgevoerd als gevolg van de coronapandemie, die een onvermijdbare en buitengewone omstandigheid vormt.

Volgens de bewoordingen van de Duitse regelingen in § 651h, leden 1 en 3, BGB kan verweerster geen beëindigingsvergoeding eisen, aangezien de tekst van § 651h, lid 3, BGB aanknoopt aan de feitelijke omstandigheden ten tijde van de overeengekomen reistijd. De in de rechtspraak van de Duitse rechterlijke instanties en in de rechtsleer betreffende het reisrecht gehuldigde opvatting dat het voor de vraag of er sprake is van een onvermijdbare en buitengewone omstandigheid aankomt op een prognose die ten tijde van de beëindigingsverklaring is verricht op grond van een ex ante beoordeling [zie onder andere OLG Hamm (Oberlandesgericht Hamm, Duitsland; hoogste rechterlijke instantie Hamm), arrest van 30 augustus 2021 – 22 U 33/21, BeckRS 2021, 24178; AG (Amtsgericht; rechter in eerste aanleg) Düsseldorf, vonnis van 8 februari 2021 – 37 C 471/20, NJW-RR 2021, 930; AG Frankfurt, vonnis van 11 augustus 2020 – 32 C 2136/20 –, juris punt 38; AG München, vonnis van 27 oktober 2020 – 159 C 13380/20 - Juris punt 19; LG (Landgericht; rechter in tweede aanleg) Kassel, beslissing van 2 november 2021 -5 0 459/21 –, punt 35, juris; [OMISSIS]] blijkt niet uit de Duitse wettekst. De vraag of de bewoordingen van § 651h, lid 3, BGB overeenstemmen met de regeling in artikel 12, lid 2, van de richtlijn pakketreizen dan wel of zij richtlijnconform moeten worden uitgelegd,

is aan de orde in een verwijzing naar het Hof, die is ingeschreven onder nummer C-776/21.

Het is echter de vraag of verzoeker zich niet kan beroepen op § 651h, lid 3, BGB, omdat hij de pakketreis heeft geannuleerd om een reden waarop hij invloed had en die geen onvermijdbare en buitengewone grond in de zin van § 651h, lid 3, BGB vormt.

In het hoofdgeding heeft verzoeker zijn annulering gemotiveerd met een verblijf in het ziekenhuis. Het voorbehoud van de terugvordering voor het geval de reis wegens het coronavirus niet zou kunnen worden uitgevoerd, was volgens de brief niet doorslaggevend voor de annulering, maar was enkel bedoeld om aanspraken op terugbetaling te waarborgen, die verzoeker louter mogelijk, maar niet gegarandeerd achtte.

Volgens de bewoordingen van § 651h BGB heeft de reiziger krachtens § 651h, lid 1, BGB een beëindigingsrecht, dat de rechtsgevolgen van § 651h, lid 1, derde zin, juncto lid 2, BGB (beëindigingsvergoeding) of die van § 651h, lid 3, BGB (verval van de beëindigingsvergoeding) sorteert. Of de reiziger al dan niet een reden voor zijn beëindiging noemt, is irrelevant voor het intreden van de rechtsgevolgen, om welke reden in het onderhavige geval de beëindigingsvergoeding ook ten aanzien van de in de beëindigingsbrief genoemde reden vervalt, omdat de reis wegens een buitengewone en onvermijdbare reden niet kon doorgaan.

Het is evenwel de vraag of de bepalingen van artikel 12, leden 1 en 2, van de richtlijn pakketreizen een andere regeling bevatten die daarvan afwijkt.

In artikel 12, lid 1, van de richtlijn pakketreizen is het recht van de reiziger geregeld om de pakketreisovereenkomst te allen tijde vóór het begin van de pakketreis te beëindigen, dat evenwel de in artikel 12, lid 1, tweede volzin, van de richtlijn pakketreizen geregelde beëindigingsvergoeding in het leven roept. In artikel 12, lid 2, van de richtlijn pakketreizen is echter een ander beëindigingsrecht geregeld, dat niet leidt tot een beëindigingsvergoeding, omdat de reiziger namelijk recht heeft op een volledige terugbetaling van de reissom indien zich op de plaats van bestemming [...] onvermijdbare en buitengewone omstandigheden voordoen die aanzienlijke gevolgen hebben voor de uitvoering van de pakketreis [...]. Uit de formulering „[n]iettegenstaande lid 1 heeft de reiziger [...] het recht” zou kunnen worden geconcludeerd dat in artikel 12 van de richtlijn pakketreizen twee beëindigingsrechten zijn geregeld, die verschillende voorwaarden hebben en verschillende rechtsgevolgen sorteren. Indien ervan moet worden uitgegaan dat er twee van elkaar te onderscheiden beëindigingsrechten bestaan, dan moet de reiziger in zijn verklaring aangeven op welk beëindigingsrecht hij zich wenst te beroepen, en in het bijzonder moet hij de onvermijdbare en buitengewone reden vermelden wanneer hij zich wil beroepen op de rechtsgevolgen van artikel 12, lid 2, van de richtlijn pakketreizen. Dit vereiste ten aanzien van de verklaring van de reiziger zou kunnen worden afgeleid uit de omstandigheid dat de regeling in

artikel 12, lid 2, eerste volzin, van de richtlijn pakketreizen bepaalde voorwaarden aan het beëindigingsrecht koppelt („[...] indien [...] beëindigen”). Het vereiste kan ook blijken uit de bewoordingen van artikel 12, lid 2, tweede volzin, van de richtlijn pakketreizen, volgens welke „[i]n geval van beëindiging van de pakketreisovereenkomst op grond van dit lid” de reiziger recht heeft op een volledige terugbetaling van alle voor de pakketreis betaalde bedragen. De formulering beoogt dat het genoemde rechtsgevolg pas intreedt wanneer de reiziger zich beroept op dit lid, omdat hij voor het overige kan kiezen of hij zich beroept op het in artikel 12, lid 1, van de richtlijn pakketreizen geregelde beëindigingsrecht, dan wel op dat van artikel 12, lid 2, van de richtlijn pakketreizen. Uit de genoemde formuleringen kan daarentegen niet worden afgeleid dat het in het geding aan de rechter is om een meegedeelde beëindiging in te delen onder artikel 12, lid 1, of lid 2, van de richtlijn pakketreizen, om welke reden een beëindigingsverklaring zonder verwijzing naar een onvermijdbare en buitengewone omstandigheid onder de rechtsgevolgen van artikel 12, lid 1 (en niet lid 2) van de richtlijn pakketreizen valt.

In het onderhavige geding zou deze uitlegging tot gevolg hebben dat een beëindigingsvergoeding als bedoeld in artikel 12, lid 1, tweede volzin, van de richtlijn pakketreizen moet worden betaald, ook al kon de reis ingevolge de coronapandemie niet worden uitgevoerd, omdat verzoeker in zijn beëindigingsverklaring een andere reden heeft aangevoerd.

Indien artikel 12, leden 1 en 2, van de richtlijn pakketreizen aldus moet worden uitgelegd, moeten ook de regelingen in § 651h, leden 1 en 3, BGB op dezelfde wijze richtlijnconform worden uitgelegd, omdat de richtlijn pakketreizen een volledige harmonisatie tot stand brengt (artikel 4 van de richtlijn pakketreizen).

[OMISSIS] [schorsing van de procedure]